

ÓRATERV

A pedagógus neve: Erdősiné Gondos Judit

Műveltségi terület: Magyar nyelv és irodalom

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom / nyelvtan

Osztály: 3.

Az óra témája: A mondatfajtákkal kapcsolatos ismeretek összefoglalása

Az óra cél- és feladatrendszere:

A mondatfajtákról tanult nyelvtani ismeretek felelevenítése és alkalmazása különböző nyelvi szintű feladatokban.

A meglévő ismeretek elmélyítése.

A mondatok helyesírásáról tanultak alkalmazása a gyakorlatban.

Kooperatív módszerekkel az ismeretek aktivizálása, az együttműködés fejlesztése, a felelősségvállalás erősítése.

Környezettudatos magatartás alakítása.

Az óra didaktikai feladatai: a mondatokról szerzett ismeretek összefoglalása, rendszerezése; gyakorlás

Tantárgyi kapcsolatok: magyar nyelv és irodalom (olvasás), környezetismeret

Felhasznált források:

Földvári Erika: Nyelvtan munkatankönyv, általános iskola 3. osztály (Mozaik Kiadó, Szeged)

Spencer Kagan: Kooperatív tanulás (Önkonet Kft., Budapest, 2001)

Gévai Csilla: Nagyon zöld füzet (Pozsonyi Pagony Kft. 2013)

Idő	Az óra menete	Nevelési-oktatási stratégia			Megjegyzések
		Módszerek	Tanulói munkaformák	Eszközök	
5 p	<p>1. Problémafelvetés, célkitűzés:</p> <p>A gyerekek írásos üzenetben kapják meg a célkitűzést. A feladatuk az, hogy mondatokra tagolják a szöveget, jelöljék a mondatkezdő nagybetűt és kiírják a mondatvégi írásjelet.</p> <p><i>Emlékszel-e, hogy miről tanultunk az elmúlt órákon? Kérlek, gondolkozz rajta! A mai órán összefoglaljuk, amit a mondatfajtákról tanultunk. Hű, mennyit fogunk gyakorolni! De jó lenne, ha mindenkinek jól sikerülne a felmérése!</i></p> <p><i>Hány mondatból áll a szöveg? Észreveszel-e valamit a szöveg mondataival kapcsolatban? (Mind az 5 mondatfajta szerepel a szövegben.)</i></p>	<p>Tevékenykedtetés</p> <p>Ellenőrzés</p> <p>Megbeszélés</p>	<p>páros</p> <p>frontális</p>	<p>feladatlapok (1. melléklet) bekészítve a csoportkosárba, eszközfelelősök osztják ki</p>	<p>A gyerekek a meglévő csoportjaikban dolgoznak. (4 hétig tanulnak együtt; a felelősi szerepek hetenként cserélődnek a csoporton belül)</p> <p>felelősi szerepek: eszközfelelős, csendkapitány, időfelelős, szónok (az írnok személyéről esetenként döntenek)</p>
5 p	<p>2. A mondatokról tanult nyelvtani ismeretek felelevenítése, gondolattérkép-váz áttekintése, kiegészítése a tanult mondatfajta nevével</p> <p><i>Csoportban fogtok dolgozni. Minden csoport kapott egy hiányos gondolattérképet a mondatfajtákkal kapcsolatban. Ha figyelmesen</i></p>	<p>Kooperatív feladatvégzés</p> <p>Megbeszélés</p> <p>Lényegkiemelés,</p>	<p>csoportmunka</p>	<p>Csoportonként egy nagyobb csomagolólapra elkészített gondolattérkép-váz (2. melléklet)</p>	

	<p><i>dolgoztok, óra végére megtöltitek majd ezt a gondolattérképet tartalommal, és felkészültök a felmérére.</i></p> <p><i>Nézzétek át figyelmesen ezt a gondolattérkép-vázatot! Az árulkodó jelek alapján döntsétek el, hogy melyik mondatfajta neve melyik üres mezőbe kerül, majd írjátok is be azokat!</i></p> <p>A csoportmegoldások ellenőrzése, bizonyítással, érveléssel.</p>	<p>ismeretek rögzítése</p> <p>Vita, érvelés</p> <p>Szemléltetés</p>	<p>frontális</p>	<p>egy táblai gondolattérkép, szókétyákkal (mondatfajták nevei)</p>	<p>A táblára én is kirakok egy gondolattérképet, melyen közösen elhelyezzük a szókétyákat</p>
<p>30-35 p</p>	<p>3. Feladatmegoldás csoportmunkában, egyéni ütemben, írásban kapott utasításokat követve. A gondolattérkép folyamatos kiegészítése</p> <p>A feladatvégzés menetének ismertetése:</p> <p><i>Továbbra is csoportban fogtok dolgozni. Hogy mi lesz a feladat, azt mindig egy borítékba zárt üzenetben fogjátok megkapni. A borítékokért mindig az eszközfelelős jöjjön, a csapat színével ellátott üzenetet vigye helyre! A csapat szónokája olvassa fel, hogy mi lesz a feladat! Ha megoldottátok, az eszközfelelős jöhet a soron következő borítékért.</i></p> <p>A. <u>Felszólító mondat</u></p> <p>– minden csoporttag kap egy kódlapot,</p>		<p>Frontális munka</p> <p>Kooperatív csoportmunka</p>	<p>Minden csapatnak színkóddal, és sorszámokkal ellátott borítékban a feladatok, bekészítve a táblához</p> <p>(3. melléklet)</p> <p>asztalonként csoportkosár, benne olló, ragasztó</p>	<p>A feladatmegoldás során igény szerint segítem a csapatokat, illetve folyamatosan ellenőrzöm a rész megoldásokat</p> <p>.</p>

	<p>egy-egy mondatot kell összeállítani:</p> <p><i>Ne hagyjatok szemetet az erdőben! Gyűjtsétek szelektíven a hulladékot! Ne pazaroljátok a vizet! Kérlek, védjétek ti is a természetet!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kupaktanács: az összeállított mondatok mondatfajtájának megállapítása; A cédulákon szereplő mondatok csoportosítása, felragasztása az adott mondatfajta nevéhez (kérés, utasítás, tiltás) <p>B. <u>Óhajtó mondat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Puzzle összeállítása (Nagyon zöld füzet; Szelektív hulladékgyűjtés) – A rajzon szereplő madárkák gondolatainak, vágyainak megszólaltatása óhajtó mondatok formájában – A szövegbuborékok felragasztása a gondolattérkép megfelelő helyére <p>C. <u>Felkiáltó mondat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Minden csoporttag kap egy 	<p>Kooperatív feladatvégzés</p> <p>Tevékenykedtetés</p> <p>Megbeszélés Vita, érvelés</p>		<p>Kódlap (4. melléklet)</p>	
--	--	--	--	---	--

feladatkártyák
(5. melléklet)

feladatkártyát, melyen a környezetvédelemmel, fenntarthatósággal kapcsolatos, különböző fajtájú, sorszámozott mondatok szerepelnek. Minden mondathoz tartozik egy betű.

- A felkiáltó mondatok kiválogatása, a hozzájuk tartozó betűk karikázása
- A bekarikázott betűk sorszám szerinti összeolvasása.
Kapott kulcsszó: „csodálkozás”
- Az összeállított kulcsszó beírása a gondolattérkép megfelelő helyére
- *Milyen érzelmeket fejezhetünk még ki felkiáltó mondatokkal?* → Egyéb érzelmeket megnevező szavak gyűjtése

D. Kérdő mondat

- Kérdések megfogalmazása a természet védelmével kapcsolatban.
- A borítékban lévő kérdőjel alakú kártyára a kérdések leírása; felragasztás a gondolattérkép megfelelő helyére

E. Kijelentő mondat

- Az órai munka értékelése

Önértékelés

	<ul style="list-style-type: none"> – A csoportmunka és az egyéni munkavégzés átgondolása, értékelése befejezetlen mondatok segítségével. (Legalább 2 mondat kiválasztása, befejezése.) <p>Időkitöltő feladat a gyorsabban haladó csoportok számára: Feladatlapon 2 rajz a Földről: egy szomorú és egy mosolygós arc. (Nagyon zöld füzet) <i>Mi jut eszedbe a rajzokról? Fogalmazz mondatokat velük kapcsolatban! Írj különböző mondatfajtákat!</i></p>			Kilépő mondatok (6. melléklet)	
3 p	<p>4. Óra értékelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Önértékelő mondatok meghallgatása – Tanítói értékelés: csoportmunka, együttműködés 	Értékelés Megbeszélés	Frontális munka		

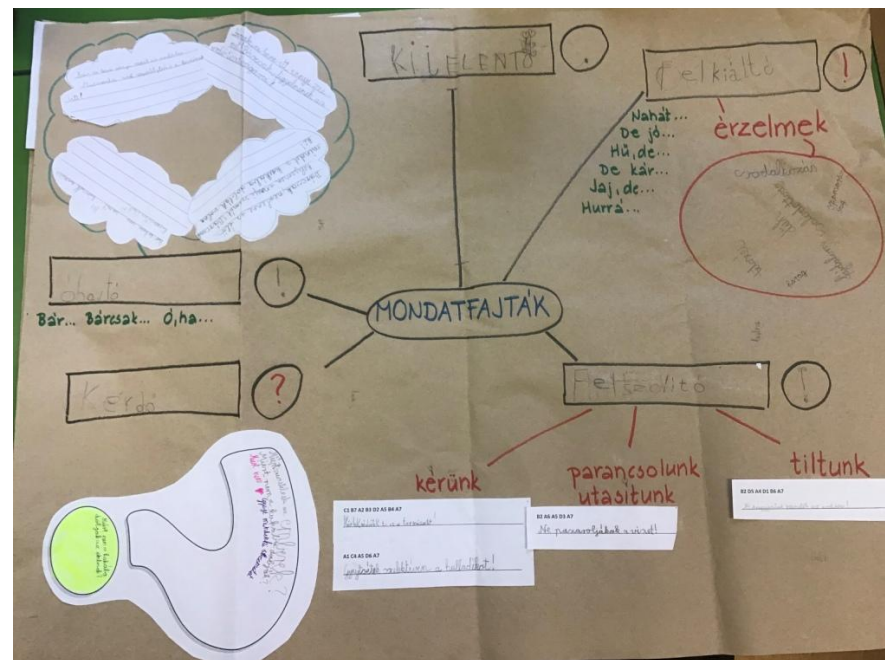
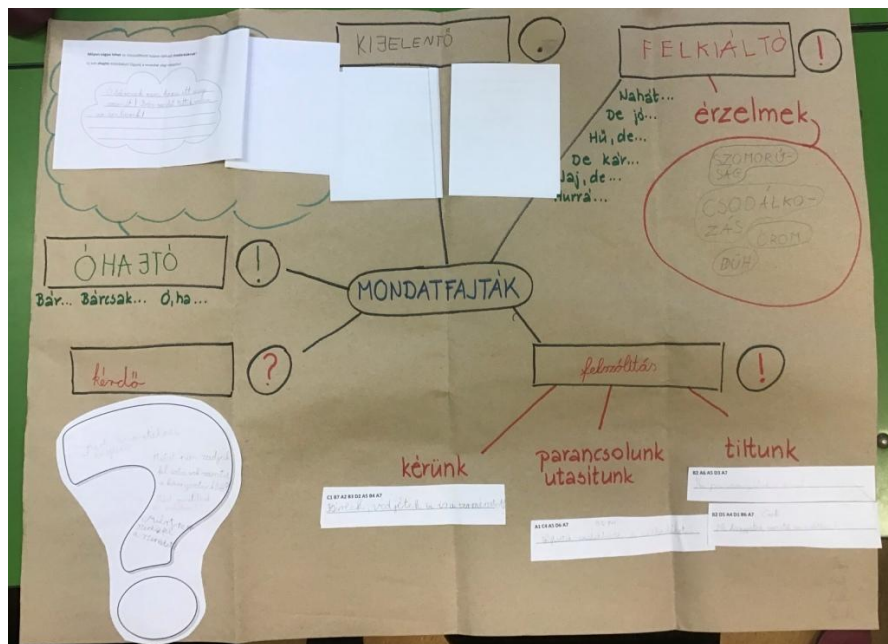
MELLÉKLETEK

1. melléklet

Tagoljátok mondatokra a szöveget! Jelöljétek a mondatkezdő nagybetűt, és tegyétek ki a mondatvégi írásjelet!

emlékszel-e, hogy miről tanultunk az elmúlt órákon kérlek gondolkozz rajta a mai órán összefoglaljuk, amit a mondatfajtákról tanultunk hű, mennyit fogunk gyakorolni de jó lenne, ha mindenkinek jól sikerülne a felmérése

2. melléklet

3. melléklet

1. KÜLDETÉS

Minden csoporttagnak osszatok ki egy kódlapot és egy cédulát!

A cédulákra 1-1 mondatot írtam le, kódolva.

a) Fejtsétek meg a kódolt üzeneteimet!

Minden csoporttag írja le a mondatát a cédulájára!

b) Ha mindenki elkészült, **olvassátok fel egymásnak** a kapott mondatokat! **Állapítsátok meg**, hogy milyen mondatfajtájúak az összeállított mondatok!

c) Ragasszátok fel a cédulákat a gondolattérkép megfelelő helyére!

Ha mindennel elkészültetek, az eszközelelős indulhat a következő borítékért.

2. KÜLDETÉS

A kis borítékban egy kirakót találtok.

a) Állítsátok össze a képet! Figyeljétek meg, hogy mit ábrázol!

b) Gondolkozzatok azon, hogy mire vágyhatnak a képen látható élőlények!

A saját mondatait **mindenki írja le** a borítékban lévő felhőkre!

- c) Ha mindenki elkészült, **olvassátok fel egymásnak** a mondataitokat! **Vitassátok meg**, hogy mindenki óhajtó mondatot írt-e!
Ha nem, javítsátok egymás tévedését!
Ha igen, **ragasszátok a felhőket** a gondolatterkép megfelelő helyére!

Ha mindennel elkészültetek, az eszközelelős indulhat a következő borítékért.

3. KÜLDETÉS

Minden csoporttagnak osszatok ki egy feladatkártyát.
A kártyákon sorszámozott mondatokat találtok.

- a) Mindenki önállóan **olvassa el** a saját kártyáján lévő mondatokat, és **oldja meg** a hozzájuk tartozó feladatot!
- b) Ha mindenki elkészült, **ellenőrizétek a megoldásokat!**
Olvassátok össze a bekarikázott betűket a mondatok sorszámának megfelelően!
Ha jól dolgoztatok, egy felkiáltó mondatral kapcsolatos szót kaptok a betűkből.
- c) **Írjátok fel ezt a szót** a gondolatterkép megfelelő helyére!
- d) **Írjátok mellé**, hogy milyen érzelmeket fejezhetünk még ki a felkiáltó mondatok segítségével!

Ha mindennel elkészültetek, az eszközelelős indulhat a következő borítékért.

4. KÜLDETÉS

Fogalmazzatok meg **4 kérdést** a természet védelmével kapcsolatban!

a) Írjátok le ezeket a borítékban lévő kérdőjelbe!

b) Ragasszátok fel a kérdőjelet a gondolattérkép megfelelő helyére!

Ha elkészültetek, az eszközfelelős indulhat a következő borítékért.

5. KÜLDETÉS

Minden csoporttagnak osszatok egy feladatlapot!

A lapon befejezetlen állítások vannak.

Gondoljátok át és **értékeljétek** a nyelvtan órán végzett munkátokat! Válasszatok ki legalább két mondatot, és fejezzétek be azokat saját gondolataitokkal!

4. melléklet

	A	B	C	D
1	Gyűjtsétek	műanyag	Kérlek	az
2	védjétek	Ne	tiszta	is
3	fém	ti	sajnos	vizet
4	szemetet	természetet	szelektíven	
5	a	kiránduljunk	Mikor	hagyjatok
6	pazaroljátok	erdőben	szennyezés	hulladékot
7	!	,	?	.

B2 D4 D5 D4 A4 D4 D1 D4 B6 A7

A1 D4 C4 D4 A5 D4 D6 A7

B2 D4 A6 D4 A5 D4 D3 A7

D4 B7 A2 D4 B3 D4 D2 D4 A5 D4 B4 A7

---

5. melléklet

1.	Sok ember sok hulladékot termel.	h
2.	Hogyan óvhatjuk a környezetünket?	ó
3.	Nahát, mennyi szemetet gyűjtöttünk össze!	cs
4.	Miért nem szabad pazarolni a vizet?	p
5.	Ne önts olajat a tó vizébe!	k
6.	De jó, hogy te is segítettél!	o
7.	Hű, de elfáradtam a nagy munkában!	d
8.	Bárcsak tisztább lenne a levegő!	c

9.	A hulladék nagy része újrahasznosítható.	zs
10.	Jaj, de kár, hogy nem óvja mindenki a természetet!	á
11.	A növények megtisztítják a levegőt.	l
12.	Miért dobtad ki ezt a játékot?	é
13.	Szörnyen felbosszantott ez a sok eldobált műanyag palack!	l
14.	Bár ne lenne ennyi szemét ebben az erdőben!	v
15.	Szedd fel, amit eldobtál!	m
16.	Holnap kulacsba töltöm a teám.	t

17.	Hurrá, tiszta lett az erdő!	k
18.	Te is szelektíven gyűjtöd a szemetet?	r
19.	Miért nem oltod le a villanyt, ha kimész a szobádból?	ü
20.	Bárcsak jobban figyelnék egymásra!	n
21.	Sok helyre kerékpárral megyek.	gy
22.	Hú, milyen kristálytiszta a patak vize!	o
23.	Csak azt vásárolok meg, amire tényleg szükségem van.	i
24.	Kérlek, mentsük meg ezt a sebesült madarat!	j

25.	Mi nem dobunk el szemetet az utcán.	a
26.	Jaj, úgy sajnálom, hogy eldobtam ezt a szalvétát!	z
27.	Honnan jön ez a füst?	h
28.	Nahát, mennyi mindent tehetünk mi is a környezetünkért!	á
29.	Miért jó, ha tiszta a tó vize?	p
30.	Annak a könyvnek más örülne még.	z
31.	De jó érzés a tiszta erdőben sétálni!	s
32.	Bárcsak több fa lenne a városban!	d

6. melléklet

Jól tudtunk együtt dolgozni, mert _____

_____

Legközelebb _____

_____

Azt kell még gyakorolnom, hogy _____

_____

A legérdekesebb feladat az volt, amikor _____

_____

Szerintem jól sikerül majd a felmérésem, mert _____

_____